

Reggeli Ujság

Noviszád, 1938 junius 7, kedd

Urednik - Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

19. évfolyam 153. szám

Déner a kisebbségi statutumról

Megakadályozott tüntetés egy határmenti cseh városban - Henlein Bajorországba utazott

Prágából jelentik: Henlein Konrád, a szudétanémet párt vezére szombaton a kora délutáni órákban feleségével és gyermekeivel együtt eltávozott Aschból. A pártvezér gépkocsija átlépte a német határt.

Mint az Avala Prágából jelenti, beavatott szudétanémet körökben közölték, hogy Henlein pihenésre utazott a bajor Alpokba.

A Havas-iroda berchtsgadeni jelentése szerint Hitler kancellár környezetéből megcáfolták azt a hírt, hogy Henlein látogatást tett Hitlernél.

MEGZAVART TÜNTETÉS

A szudétanémet párt szombat este a cseh-német határ közelében levő Maxdorfban választói értekezletet tartott. A Henlein-párt egyenruhás rendfentartó közgei később elhagyták a termet, amelyben az értekezlet folyt és tüntető felvonulást akartak rendezni. Nint hogy a határvidéken mindennemű tüntetés és felvonulás tilos, a rendőrség szét akarta oszlatni a tüntetőket. A Havas-iroda jelentése szerint a tüntetők a rendőrség ismételt felszólítására sem voltak hajlandók szétszórni. A rendőrség erre gumibotját használta. A szudétanémetek közül sokan megsebesültek. Több embert kórházba kellett szállítani. A vizsgálatot azonnal megindították.

HIVATALOS JELENTÉS AZ INCIDENSRŐL

Prágából jelenti az Avala: A csehszlovák távirati iroda közli: Szombaton a határtól mintegy 2 kilométerre fekvő Maxdorf községben a szudétanémet párt az egyik vendéglőben választási gyűlést tartott. A gyűlés után mintegy 350 főnyi menet elindult Bodenbach felé. Minthogy felvonulások tartása tilos, a rendőrség oszlatásra szólította fel őket. A felszólításnak a tüntetők nem tettek eleget, mire Bodenbachból rendőri és csendőri erősítést kértek. Még mielőtt ez megérkezett, a felvonulás résztvevői három, mintegy százszáz főnyi csoportra oszlottak. Az egyik csoportot a készütség megállította és oszlatásra hívta fel. Mint hogy ennek a felszólításnak sem tettek eleget, a készütség feloszlatta őket. Ugyancsak feloszlatták a második, mintegy 100 főnyi csoportot is. A visszatérő készütség később ismét találkozott a szétszórult csoportok résztvevőivel, akik akkor már újból menetté alakultak. A menetet a karhatalom ismét szétszórta.

Vasárnap délelőtt a tescheni rendőrségen megjelentek a szudétanémetek képviselői és panaszt emeltek a felvonulások feloszlásakor követett eljárás ellen. A panaszjegyzőkönyv szerint a gumibotoktól 16 ember sebesült meg, köztük egy Hirschman Kurt nevű német súlyosan.

A SZLOVÁK NÉPPÁRT GYŰLÉSE

Pozsonyból jelentik: A szlovák néppárt vasárnap nagygyűlést tartott Pozsonyban. A nagygyűlésen több, mint 50.000 ember jelent meg. A gyűlés elnökévé egyhangúlag Hlinkát választották meg, aki a gyűlés megnyitása után Budai szenátort kérte fel beszéde elmondására. A szenátor beszéde során emlékeztetett arra, hogy Pittsburgban annakidején megegyezés jött létre a szlovákok és a csehek között, ami nélkül a csehszlovák közfársaság sohasem születhetett volna meg.

Budai szenátor beszéde után Hlinka azt a kérdést intézte a tömeghez, hozzájárul-e ahhoz a tervezet, amelyet a párt a jövő héten terjeszt elő a szlovák önkormányzat ügyében. Az egybegyűlt hatalmas tömeg egyhangú, lelkes igennel válaszolt.

Mint az Avala Pozsonyból jelenti, vasárnap este több munkáspárti szlovák Pozsony uccáin összefűzött Hlinka híveinek kisebb csoportjával. Sebesülés nem volt. Több embert letartóztattak.

Mint Brünnből jelentik, az elmúlt éjjel egy szudétanémet diákot több férfi megtámadott az uccán és annyira összevert, hogy kórházba kellett szállítani.

SZIDOR NYILATKOZATA

Pozsonyból jelenti az Avala: Szidor képviselő, a Hlinka-párt főtitkára a következőket mondotta a Havas-iroda munkatársának:

— Beterjesztettük Szlovákia önkormányzatának tervezetét. Ez a tervezet az alapja a csehszlovák kormányal való tárgyalásoknak. Tudjuk, hogy érdekünkben áll, hogy megmaradjunk Csehszlovákia határain belül s ezért tárgyalásokba akarunk becsatlakozni a kormánnyal. Követeljük, nyilatkozzék világosan a tervezetről és mondja meg, mit akar illetve nem akar elfogadni. Az első feltételünk a külön szlovák országgyűlés. Követeléseink többi pontja később is megvalósítható.

»A LEGNEHEZEBB PILLANATON TUL VAGYUNK«

Párisból jelentik: Benes elnök nyilatkozott Sauerwein, a Paris Soir külpolitikai szerkesztője előtt és többek között ezeket mondta:

— Meggyőződésem szerint a legnehezebb pillanaton túl vagyunk. Csehszlovákia mindent meg fog tenni, hogy a népcsoportok követeléseit kielégítse. A kisebbségi statutumra nézve kijelentette, hogy vannak még nehézségek, de nem kell hinni azoknak a híreknek, amelyek szerint a statutum

elintézését el akarnák odázni.

Sauerwein a nyilatkozat alapján megállapítja, hogy a csehszlovákiai kérdések között a legnehezebb az állami tisztviselők kérdése. Több ezer szudétanémet van munkahely nélkül: ez súlyos gazdasági probléma. Több ezer cseh, akik a szudétanémet területen a németek helyére léptek, a politikai és morális problémák közé tartoznak. A hivatalos statisztika szerint ma az államhivatalnokok 14 százaléka szudétanémet, tehát 8 százalék hiányzik a normális százalékarányhoz.

A kisebbségi statutum

Budapestről jelentik: Dr. Rein István »A Nemzet« című lap munkatársa Prágában beszélgetést folytatott dr. Déner Iván igazságügyminiszterrel és a beszélgetés eredményeként elsőnek közli az új nemzeti statisztika részleteit.

Dr. Déner többek között kijelentette, hogy az új statutum a problémákat nem területi autonómia alapján oldja meg, de az önkormányzati elv fejlesztésével és legmesszebbmenő kiépítésével.

A tartományok önkormányzati jogát erősen kiszélesíti és úgy

intézkedik, hogy a gazdasági, szociális és kulturális ügyeket adminisztráló intézmények működését általuk választott tisztviselők után folytathassák. A területi autonómia azt jelentené, hogy a németlakta vidéket el kellene választani a csehlakta vidégtől, a szlovák vidéket a magyarlakta területtől.

Ez végeredményben az ország felosztását jelentené. A magyar kisebbség kulturális kívánságainak teljesítése nincs összefüggésben a területi autonómiával.

Az új statutumban a kisebbségnek a számarányra való tekintet nélkül kell jogokat adni. A kisebbségi iskolák és kulturális jogok függetlenek a kisebbségi területek számarányától. Az új statutum korrigálja a nyelvhasználati sérelmeket, úgyhogy a magyarság anyanyelvét a hivatalos életben is akadálytalanul használhatja majd.

Bevezeti a statutum Szlovénországban is az országos iskolatanácsot, amelynek egyes szakosztályai teljes autonómiával intézik a kisebbség szakoktatását. A német szakosztály például kinevezi a német tanerőket és ellenőrzést gyakorol a tanfelügyelők útján, akiket a németek választanak. Az egyházi iskolákban az egyházak hármak jelölése alapján nevezi ki az iskolatanács a tanszemélyzetet.

Az állami alkalmazottak kinevezésének minden nemzeti kisebbségnek számarányának megfelelően kell képviselnie. Állami szállításoknál, közmunkáknál szintén számarányuknak megfelelően

részeseznek az egyes kisebbségekhez tartozók.

A költségvetés tételei a köztársaság területén lakó nemzetek között számarányuknak megfelelően oszlanak meg. A kormány trebbe vett egy főiskolai fakultást, halo a jogi tudományt adnak elő magyar nyelven. Ez megvethetné egy magyar jogi fakultás alapját a pozsonyi egyetemen. Jogos kívánság hogy a magyar iskolák tanerőit magyar nyelven képezzék ki. Az új nemzeti statutum legfontosabb intézkedése, hogy a járási képviselőknek nagyobb szerepet biztosít.

A magyarok arányszámuknak megfelelő tisztviselői állást kapnak és a magyar tisztviselők lehetőleg magyar vidéken teljesítenek szolgálatot.

Az államnyelv teljes megtanulására a magyar tisztviselők szolgálhatnak idegen nyelvtudással is, de lehetőleg rövid ideig és csupán fiatal korukban. A vasút, a posta, a hadsereg, a pénzügyőrség ága-

zataiban is megvalósítják a nyelv arányszámot.

A magyar nemzetiség fejlődését biztosítani kívánjuk. Nem lehet senkitől zokon venni, ha ébren tartja a régi Magyarország em-

lékét, de reméljük, — mondotta Dérer, — hogy az itt lakó magyarok itt is itthon érzik majd magukat.

FRANCIAORSZÁG MEG AKARJA ŐRIZNI A BÉKÉT

Lyonból jelentik: Lyonban vasárnap avatták fel a francia egészségügyi szolgálat hősi halált halt tagjainak emlékművét. Az avatóbeszédet Daladier miniszterelnök és hadügyminiszter mondotta. Beszédében hangoztatta többek között, hogy Franciaország meg akarja őrizni a békét, de nem enged meg, hogy az emberiség kapcsolataiban az erőszak legyen a döntőbíró. A szertet — mondotta — amellyel a béke iránt viseltünk, nem gyengeségérzetből fakadó lemondás.

HULL AZ IGAZI BÉKÉRŐL

Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter a Tennessee állambeli Nashvilleben beszédet mondott és többek között ezeket jelentette ki:

— Az igazi békét csak a nemzetközi jog és a szerződések tiszteletbentartása biztosíthatja. Az Egyesült Államok együtt dolgoznak a többi nemzettel mindnyáruk jólétéért, nemcsak, mert ez kötelességük a nemzetközi közösséggel szemben, hanem azért is, mert saját érdekeik is ezt kívánják. Azaz a tannai, amely a fegyveres erő alkalmazását hirdeti, a nemzetközi elvek fenségét kell szembe szegezniük. A világban biztosítani kell a békén alapuló rend szilárdságát. A világ több pontján még háború dúl és megszegik az ünepelesen vállalt kötelezettségeket. A világ számos részében a fegyveres erőt eszköznek tekintik az állampolitikai célok elérésére. Ez durva és az emberi érzéseket sértő módon történik. Az Egyesült Államok nem maradhatnak közömbösek azzal szemben, ami határainkon kívül történik. Sohasem volt még idő, amikor az Egyesült Államok sikraszállása a nemzetközi jog mellett annyira elengedhetetlen lett volna, mint ma. A világ a szüntelen fegyverkezés ter he alatt nyög. Készek vagyunk a többi nemzettel együtt működni annak a munkának érdekében, amelyet két emberöltő előtt oly szerencsésen kezdtek el Hágában s amelynek célja egyezmény létesítése a hadviselés emberségesebbé tételére. Készek vagyunk a többi nemzettel együtt megvizsgálni mindazokat a módszereket is, amelyek a nemzetközi együttműködés élénkítésére alkalmasak.

A japánok ismét bombázták Kantont

A japán repülők vasárnap ismét bombázták Kantont. A bombázás egy óra hosszat tartott. A Reuter-iroda értesülése szerint a légi támadás áldozatainak száma meghaladja a háromszázat.

A Langfengtől északra összpontosított japán csapatok megtámadták a kínaiakat. A kínai csapatok számbelei főlényük ellenére kénytelenek voltak visszavonulni. A japánok üldözik a menekülő kínaiakat.

Lengyelország külpolitikai útjai

A skandináv és a balti államokkal kíván együttműködni — Semleges védőövvel a vörös és a barna diktatúrák között — Területnélküli gyarmatigények

— Saját munkatársunktól —

Az európai események mai zavarában, mintha a világsajtó kevés figyelmet szentelt volna annak a néhány napos látogatásnak, amelyet az elmúlt héten Beck lengyel külügyminiszter tett Stockholmban. A látogatás tulajdonképpen viszonzása volt Sandler svéd külügyminiszter korábbi varsói időzésének. Az akkor aránylag nyugodtabb európai közvélemény a két külügyminiszter megbeszélésének akkor sem tulajdonított nagyobb jelentőséget. Sokan azt hitték s vélték most is, hogy a balti államokra támaszkodó Lengyelország és az északi államok között egy északkeleti blokk képződik, amelynek célja Európának ebben a részében a nagyhatalmi befolyásokat a legcsekélyebbre korlátozni és a két szomszédos nagyhatalom összeütközése esetére a legszigorubb semlegességet előkészíteni.

Erről a blokk-képződésről ma természetesen szó sem lehet. A mai kiélesedett európai események az ilyen blokk-képződésnek nem is nagyon kedveznének. A valóság annyi, hogy a lengyel és a svéd külpolitika párhuzamos irányban halad, szándékaik pedig majdnem minden európai kérdésben feltűnő hasonlóságot mutatnak. A lengyel külpolitika különben is érdekes átalakuláson megy át. Erősen közeledik ahhoz a kikristályosodott állásponhoz, amely a svéd külpolitikát jellemzi s amely külpolitikát a skandináv államok valamennyie hűen követi. Beck külügyminiszter Lengyelország számára ezt az álláspontot körülbelül így fogalmazta meg:

Lengyelország nem lehet Franciaország fegyveres csatlósa, de Németország uszályhordozója sem.

Mint Svédország, úgy Lengyelország is tagja a genfi Népszövetségnek. A kollektív-biztonság kérdését meglehetősen skeptícizmussal kezelik és szigorúan ügyelnek arra, hogy a genfi intézmény ne válhasson közös ideológiák jelszavával dolgozó államok szövetségévé.

A svéd és a lengyel külpolitika párhuzamosságának ellenzője, egyetlen gyakorlati célja

a keleti-tengeri egyensúly zavartalan fenntartása.

Mindkét állam közös határa a Keleti-tenger. Ezen át vezet az út a Lengyelországgal és vele szorosan haladó balti államokkal való gazdasági s kulturális érintkezés a skandináv államok felé. Az utóbbi években ennek az érintkezésnek szép eredményei vannak. A svéd-lengyel kereskedelmi volumen év-ről-évre emelkedve, az utóbbi tíz év alatt valóságos megkétszereződött. A lengyel szénkivitel huszonöt százalékát Svédország veszi át és a lengyel külkereskedelmi forgalom sorrendjében: Németor-

szág, Anglia és az Északamerikai Unió után, Svédország következik. A svéd tőke az utóbbi időben szívesen fordul Lengyelország felé. A lengyel vegyi, villamosági iparban, a gyufamonopóliumban, valamint az állami telefonhálózatban erős svéd érdekeltség van. A svéd hajóstársaságok Gdynia és Danzig kikötői felé nagy forgalmat bonyolítanak le és a lengyel kikötők tonnázásának huszonöt százalékát a svéd hajóknak. Ez a gazdasági kapcsolat csak úgy fejlődhet még szorosabbá, ha a Keleti-tengeren valóban mindig és mindenkor minden csendes. Ha egyetlen nagyhatalom sem jut olyan döntő szerephez, amelynek révén a Keleti-tenger feletti vezetést magához ragadva, a másik nagyhatalommal szemben provokatív lépéseket tehetne. A Keleti-tengeren ma még minden csendes. Németország is, Oroszország is egyelőre tartózkodnak attól, hogy a kis államok békéjét felkavarva, érdekelletéiket, expanzívitáukat odatereljék. Ezzel szemben a Keleti-tenger körül fekvő államok is ügyelnek arra, hogy Európának ebben a részében hadilépés vagy hadiszándék ne történjék. Még élénk emlékezetünkben lehet

az Aland-szigetcsoport erődítményeinek kérdése.

Ezt az alig ezerötven négyzetkilométeres, majdnem harmincezer — főleg svéd lakósu — szigetcsoportot Finnország erődítményekkel akarta megerősíteni. A skandináv államok erővel közbelépésére előállott szándékától s így a Keleti-tengernek ez a hatalmi kulcsa a jövő esetleges nagy háborújában sem Németország, sem Oroszország számára nem lesz különösebb jelentőségű.

Lengyelországnak, mint elsősorban szárazföldi államnak, természetesen más problémái, főleg geopolitikai kötelezettségei vannak, amelyek a skandináv-államok számára még ma valóban másodrendű kérdések. Ilyen probléma volt

a német-csehszlovák ellentét.

Lengyelország számára ez valóban csak volt. Félre nem érthetően jelentette ki ugyanis Franciaországnak, hogy ennek a kérdésnek külpolitikai bonyodalma nem kívánja fegyveres figyelemmel kísérsni, de figyelmeztette Németországot, hogy ha ennek a bonyodalomnak során Franciaországot bármely állam megtámadná, teljesíteni fogja vállalt kötelezettségeit. Tény az, hogy az utóbbi napok világsajtója a szudétánmet kérdés körüli enyhülést Lengyelország határozott fellépésének is tulajdonítja, nem magyarázható azonban ez arra, mintha Varsó a csehszlovákiai lengyel kisebbség jogainak maximáit nem követelné.

Lengyelország életérdekeinek meghatározottabb külpolitikai koncep-

XVIII. Ljubljana Nagyvásár
45. rendezett kiállítás
1938 június 4-13-ig

50%-os kedvezmény a vasutakon és engedmény a hajókon.

A kiinduló állomáson kell megvenni a sárga, kedvezményre jogosító vasúti igazolványt 2 dinárért.

A vásár területe 40.000 m². Több mint 600 kiállító 14 államból.

Speciális kiállítások: „Ut”, Franciaország, házbizterendezés, auto, textil, női kezi- és házimunka.

Kellemes szórakozóhelyek.

Az Ön egészségének is szüksége van egy kis felüdülésre Ljubljában és Szioveniában.

Június 10-12-ig: III. Állami kereskedők kongresszusa.

ciója:

a Keleti-tengertől a Fekete-tengerig húzódó semleges zóna.

A balti államokkal és Romániával együtt a vörös és a barna diktatúrák között hatalmas védőfalat húzni s ez a kierőszakolt litván együttműködés útján komoly lendületet nyert. A védőfal a földrajzilag és stratégiailag nyugtalanított Lengyelországnak hatalmas védőbástyája lenne s mivel Stockholm után gróf Beck Rigába és Tallinba, tehát Észtország és Lettónia fővárosába is készül, nincs kétség aziránt, hogy a védőfal épül s a lengyel-német kapcsolatot sem fűződik szorosabbra. Németország további expanzívitása előbb-utóbb olyan bonyodalomba sodorhatná Lengyelországot, amely sokkal több rizikóval járna annál az utnál, amely a legszigorubb semlegesség árán kívánja a lengyel érdekeket megőrizni és a lengyel kívánságok iránt Európát megnyerni.

Mert a csehszlovákiai lengyel kisebbségek jogain túl is, vannak lengyel érdekek, amelyeket első-sorban a

»területnélküli« gyarmatigényekben jelölhetnénk meg.

Lengyelországnak ugyanis nincsenek területi aspirációi. Nem gondol arra, hogy az újja szabandó Afrika testéből lengyel mandatárius területet vagdaljanak. Az elgondolás az, amit a britt-empire gyarmatpolitikusa a nyersanyagok igazságos elosztásának neveznek s amivel például Németország nem elégszik meg. A területnélküli gyarmatigények legfőbb argumentuma, hogy Lengyelországnak:

1927-ben	27 millió
1937-ben	35 »

lakása volt, ami azt jelenti, hogy 1950-ben már negyvenöt millió felé alakult Lengyelország lakossága. A lakosság évi szaporodása: Ötszáz ezer. Nagyobb mint Olaszországé és a szaporodást nagy állami propagandával támogató Németországé, tehát azoké az államoké, amelyek a »Volk ohne Raum« jelszavával próbálják területi igényeiket igazolni. A lengyel falu ma már nem tudja a szaporodó lakosságot felvenni.

Lengyelország népsűrűsége: 82.

míg Németországban 50, Franciaországban 47, Dániában pedig 35 lélek jut egy négyzetkilométerre. Ha kiszáritanák a poléziai mocsarakat, ott legfeljebb egy millió parasztot lehet elhelyezni. Lengyelország iparosítása az egyetlen

segítőeszköz, amely az elkövetkező évtizedek népsűrűségi kérdését enyhítené. Az industrializáció elengedhetetlen feltétele: a nyersanyag. Lengyelországnak a iparosodás legfontosabb huszonötödik nyersanyagából azonban csak tíz van. A többi külföldről hozza be, így: a vasat, a mangánt, a cinkércet, a gyapotot, a kaucsukot és rezet.

Mint minden európai államnak, így Lengyelországnak is megvan a maga külön problémái. Ha ezekhez a problémákhoz közelebb kerülünk, világosabban és érthetőbben látjuk a kanyargó utat is, amely Lengyelországot két nagy szomszédja: Németország és Oroszország feltartóztatatlan összecsapása elől kisebb szomszédai felé tereli. Valaha, az orosz járom idején, Pilsudski Tokióban járt. 1904 július negyedikén kötött ki Tokió kikötőjében és a japán vezérkarral összeköttetésbe lépve, szerette volna, ha a várt orosz-japán békeszerződésben az önálló Lengyelország visszaállítását is követelik. Akkor Pilsudski még szociáldemokrata volt és emlékirataiból tudjuk, hogy néhány hetes tokiói tartózkodása alatt a szociálista egyetemi hallgatókkal is sűrűn tárgyalt, így azoknak vezérével: Koki Hirotaival aki akkor ötödéves jogász volt, ma pedig Japán külügyminisztere.

Gróf Beck utjai a skandináv fél szigettől a Balkánig húzódnak s a Pilsudski szabta gondolat csak abban jut kifejezésre, hogy a tokiói lengyel és a varsói japán követek: nagykövetek. Azonban ez az elnevezés is jelent valamit. Többet, mint a pompásabb reprezentáció és a két fővárosban épült nagykövetségi paloták. Ha akarnánk, azt is írhatnánk: inkább Tokió, mint Moszkva vagy Berlin...

Az »Anschluss« óta, mintha esen desebb mederben folya Lengyelország sokáig titokzatos külpolitikai kanyargása. A világpolitikai oklancolatok logikai fejleménye is azt mutatná, hogy Európa valamennyi állama az áttörhetetlennek látszó semlegesség gyűrűjével szeretné magához ölelni azokat a népeket, amelyek felé életérdekei és minden háborús veszély nélküli reális kapcsolatai terelik.

—5.

A szuboticaiak főlényes győzelemével végződött az országos sakkverseny első fordulója

Vasárnap délután játszották le Szuboticán az országos sakkverseny első fordulóját, amelyben a szuboticaiak Sakkör Szombor csapatával került szembe. Az eredmény nagy meglepetést keltett, mert a szuboticaiak játékosok 7:1 arányú győzelmet arattak a jőhírű szombori csapat felett. Eredmények: Schreiber Imre—Horváti Olivér 1:0, dr. György—Konyovics 1/2—1/2, Boschán Jakab—Logar Vjekoslav 1:0, Schreiber László—Graeber János 1:0, Balázs-Piri Péter—Carez Péter 1/2—1/2, Engel Ferenc—Kulzsinszki Dimitrije 1:0, Ing. Schwitzer Pál—Ivkovics Koloman 1:0, Tomics József—Sesevics Vitomir 1:0.

A jövő héten Noviszádon játszik le a második fordulót, amelyben Szubotica játékosai Noviszád csapatával kerülnek szembe.

Ujabb repülőtámadás francia terület ellen

A támadó gépek nemzetiségét nem sikerült megállapítani

A nemzetiek vasárnap egész napon át folytatták támadásaikat a területi ut ellen. A támadást repülők is támogatták.

Mint a Havas iroda jelenti, kilenc hárommotoros spanyol repülőgép francia terület fölé repült és több bombát dobott le. Az eset következtében Daladier francia miniszterelnök utasítást adott, hogy a francia légi haderő gondoskodjék ezentúl a spanyolországi határ megvédéséről. A francia repülőgépek utasítást kaptak, hogy vegyék üldözőbe minden francia területet átrepülő repülőgépet, bármilyen nemzetiségű legyen is.

Toulouseból jelenti a Havas-iroda: Szemtanuk állítása szerint a francia területet bombázó repülőgépek szűreke színűek voltak és semmiféle jel-

zést nem viseltek. A francia repülőgépek a rossz látási viszonyok és a köd miatt nem indultak üldözésekre.

Valamennyi hétfő reggeli parisi lap egyhangulag kiemeli, hogy az ilyen eseteknek nem szabad többé megismétlődniük. Az Action Française ezeket írja: Az új támadás Cerbere bombázása után következett be, amelyet álcázott köztársasági repülőgépek hajtottak végre és az volt a célja, hogy összetűzést idézzon fel Franciaország és a nemzeti Spanyolország között.

Az Ordre viszont így ír: Ez a kihívás nem tekinthető többé tévedésnek. De nem várunk Franco bombáira és néhány száz áldozatra, hanem azonnali cselekvésre szánjuk el magunkat.

IDEGBAGYADT-SÁGATÓL ES MAS IDEGBAJÁTÓL
LIPK
JÓDFÜRDŐ
MEGSZABADITJA!

Egy baloldali lap így ír: Franco többé nem mérsékli magát. Ez kibíratatlan. Ezeknek a támadásoknak haladéktalanul véget kell vetni.

Halálos autószerencsétlenség Noviszád-Zemun között a nemzetközi uton

Szabálytalanul hajtó motorkerékpárt akart kikerülni az autómiközben a kilométerkönek futott és felborult. Az autót vezető Lantos Emilné szörnyethalt egy utas súlyosan megsebesült

Pünkösdi vasárnap, este kevéssel hét óra előtt borzalmas autószerencsétlenség történt Noviszád és Zemun között a nemzetközi uton. Lantos Emilné, a Dreyfuss érdekelttség jugoszláviai vállalata igazgatójának felesége autójával szabálytalanul hajtó motorkerékpárt akart kikerülni, miközben az autó felborult.

Lantosné szörnyethalt, az autóg egyik utasa súlyosan megsebesült.

Lantos Emil, a franciaországi Dreyfuss érdekelttség Jugogreen nevű vállalatának igazgatója felesége és egy svájci vállalat igazgatójának kíséretében vasárnap délután Beogradból a noviszádi strandra látogatott el. Öt óra után indultak visszafelé a nemzetközi uton. A kis sportkocsit Lantosné vezette. Lantos Emilné gyakorlott gépkocsivezető, kitűnő képesítéssel tette le régebben a gépkocsivezető vizsgát. Az autó mérsékelt sebességgel haladt és néhány perccel hét óra előtt hagyta el Batajnicát.

Mintegy hat kilométerre lehetett az autó Zemuntól, amikor az országúton

szabálytalan oldalon hajtó motorkerékpár tűnt fel néhány száz méterrel az autó előtt.

Lantosné többszöri túlközléssel jelezte, hogy előzni kíván. A motorkerékpáros azonban továbbra is szabálytalanul, az országút baloldalán robogott tovább. Lantosné erre újabb jelzéseket adott, lassított és így óvatossan akarta előzni a motorost. Az utolsó pillanatban a motorkerékpár irányt változtatott, hirtelen ívvel az országút másik oldalára csapott át. A motorkerékpár természetesen az autó elé került. Lantosné, hogy az összeütközést elhárítsa hirtelen rántott a féken

a koci oldalra ugrott nekirohant az utat szegélyező kilométerkönek és felborult. A koci darabokra törött, Lantos Emilné fe-

je teljesen szétrocsolódott, a svájci igazgató mindkét lábát törte és belső sérüléseket szenvedett.

A koci harmadik utasa Lantos Emil igazgató csodálatos véletlen folytán sértetlen maradt.

A borzalmas szerencsétlenség utasait noviszádi autók szabadtították ki a koci roncsai alól. A súlyosan sebesült svájci igazgatót a Vracsar szanatóriumba szállították, Lantos Emilné pedig halottszállító koci a beográdi temető halottsházába vitte.

A halálos szerencsétlenség híre nemcsak Beogradban, de Noviszádon is óriási részvétet keltett, mert

a halálos balesetet szenvedett Lantosné Noviszádon igen sokan ismerik. Lantosék Magyarországról régebben Buenos Airesbe származtak át, innen Bécsbe költöztek és mintegy két esztendővel ezelőtt vette át Lantos Emil a beográdi vállalat vezetését, amikor a Dreyfuss érdekelttség megnyitotta beográdi képviselőjét. Lantosék Beogradban a Krunczka ucca 2a. számú palotában laknak.

A tragikus halált halt Lantos Emilné 42 esztendő volt. Férjén és kiterjedt rokonságán kívül egy 11 és egy 14 esztendőes fiúgyermeké gyászolja. Az elhunyt uriaszonyt ma temetik Beogradban.

Nagyszerű fogadtatásban részesítették Szuboticán a Beszkárt dalosait

A szónokok a jugoszláv-magyar kulturális közéletés szükségességét hangoztatták

Jelentették, hogy a budapesti Beszkárt dalárdája nagy sikerrel hangversenyezett Beogradban. A kitűnő budapesti együttes önálló est keretében lépett fel, azonkívül a rádióban is énekelte. Mindkét alkalommal a legteljesebb siker koronázta a magyar dalosok beográdi szereplését.

A dalárda a beográdi szereplés után tegnap indult vissza Budapestre. A pestiek délután háromnegyed egy órakor a személyvonattal érkeztek a szuboticaiai állomásra, ahol

a szuboticaiai Granicsár szerb egyházi dalárda nagyszerű fogadtatást rendezett a budapesti dalosok tisztelőire.

Risztics Bozsidar a Granicsár elnöke várta az állomáson a budapesti vendégeket, de megjelent az állomáson a szuboticaiai társadalmi életének számos előkelősége, a Granicsár meghívására ott volt a szuboticaiai Magyar Olvasókör és az Iparosdalárda is. Az állomáson rózsacsokrot nyújtottak át a szuboticaiak a budapesti daloskülönítmény hölgytagjainak, majd a vendégeket a Granicsár főtéri palotájába ki-

sérték, ahol többszáz terítékes díszebódel rendeztek tiszteletükre.

Az ebéd során Risztics Bozsidar a Granicsár elnöke, Lungulov Radivoj a Narodna Odbrana kerületi szervezőjének vezetője, Pletl Antal és a szuboticaiai Magyar Olvasókör nevében Havas Károly üdvözölte a budapesti vendégeket. Valamennyien

a jugoszláv magyar kulturális közéletés szükségességét hangoztatták és annak a reményüknek adtak kifejezést, hogy a Beszkárt beográdi szereplése és a szuboticaiai kedves ünnepség, a jugoszláv-magyar kulturális kapcsolatok további kiépítésének lesz a kiinduló pontja.

A magyar vendégek nevében Eyszen Tibor, Bittó József, Homonnay Ernő és Lányi Ernő köszönték meg a kedves fogadtatást és szintén azt a reménykedést tolmácsolták, hogy megvalósul a jugoszláv-magyar kulturális közéletés.

Ezután a két dalárda kölcsönösen dallal üdvözölte egymást, s a megjelenteket, majd a pesti vendégek folytatják utjukat Budapest felé.

Az Eucharisztikus Világkongresszus után...

A prágai kormány lapja a budapesti Eucharisztikus Kongresszusról

— Saját munkatársunktól —

A budapesti Eucharisztikus Kongresszus után az egész világ sajtója a legmelegebb elismerés hangján emlékezett meg a nagy esemény lefolyásáról és a testvéri vendégszeretetről, amellyel a magyarok a világ minden részéből Budapestre érkező vendégeket fogadták. Annál nagyobb visszahatást keltett az a cikk, amely egy jugoszláviai szlovén és egy németnyelvű lapban jelent meg és a kongresszussal kapcsolatosan ki-méletlen támadást intézett Magyarország ellen, azt hozva fel a magyarok bűnéről, hogy a kongresszust a revizionizmus céljaira akarták felhasználni. Nem tartottuk célirányosnak ezzel a cikkel foglalkozni, mert esetleg félre-értésére adott volna okot. Nem tértünk volna ki erre a sajnálatos visszhangra, ha a prágai kormány felhivatalos lapja a »Prager Presse« nem foglalkozott volna szintén az Eucharisztikus Kongresszussal. A prágai kormányról, de különösen a »Prager Presse«-ről senki sem állíthatja, hogy valami különös rokonszenvvel lenne a magyarok irányában, mert ahol csak lehet igyekszik kellemetlenkedni Magyarországnak. És

ez a lap »Az Eucharisztikus Kongresszus után« címmel nagy vezércikket ír a kongresszus lefolyásáról és a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik mindenről.

A cikk tartalma a következő:

»Az épen most lezajlott budapesti Eucharisztikus Kongresszus „Az Eucharisztia — a népek közötti szeretet köteleke” jelszó alatt folyt le és a kongresszus egész lefolyása tényleg megfelelt ennek a jelszónak. Az ünnepség minden pontja a legnagyobb harmóniában játszódott le;

a politika nem játszott szerepet a kongresszuson.

A kongresszus szempontjából természetesen nem volt közömbös, hogy milyen légkörben tartották azt meg. A német és osztrák zarándokok távolmaradása, akiknek száma 35.000 lett volna, természetesen nagyon érezhető volt, annál is inkább, mivel ők jelentek is mint biztos résztvevők. Annál nagyobb jelentőségre tett szert a csehszlovákiai zarándokok eljövetel. Számszerint ez volt a legnagyobb expedíció: 12.000 résztvevővel, akik 14 püspök és több más egyházi főméltóság így Sztrahov domonkosrendi főapát és mások vezetése alatt jöttek el. A csehszlovákiaiak gyűlése Budapest legnagyobb termében a pesti Vigadóban folyt le, amely az utolsó helyig megtelt. A csehszlovákiai nemzetiségeknek anyanyelvükön tartott előadásai mind összhangban voltak: harmonikus együttműködés volt ez a Legméltóságosabb Oltárszentség jegyében. Amikor Kaspar prágai bíboros érsek a gyűlés német részében német nyelven mondotta, hogy

mindnyájunknak csak egy Ve-

zérünk van, Krisztus és csak egy zászlónk, Krisztusé, viharos tapssal válaszoltak rá a csehszlovákiai németek.

Ugyancsak tetszéssel fogadták Schüntzel felszentelt püspök beszédének azt a részét is, amelyben a csehszlovákiai németeket Csehország védszentjének oltalma alá helyezte. Hlond lengyel bíboros Lubowsky lengyel püspököt küldte a csehszlovák gyűlésre, aki a csehszlovákiai lengyelekhez intézett rövid szöveget. A csehszlovákiai gyűlés lefolyása olyan harmónikus volt, hogy Huszár Károly volt magyar miniszterelnök a kongresszus kiemelkedő erkölcsi pontjának nevezte azt.

A csehszlovákok felvonulását Budapest utcáin nagy rokonszenv és öröm fogadta.

Budapest az Eucharisztikus Kongresszus napjai alatt egyházi városá változott át. A katolikus egyház egész élete és intézményei színpompásan mutatkozott be a résztvevők és lakosság előtt. A bíborba öltözött kardinális mellett ott állt a mezitlábás ferencendi szerzetes, az olasz püspök mellett az abessziniai pap. Csendes imá-

kozások váltakoztak fényes ünnepségekkel. Pazelli bíboros-egátus hálaadó miséjéhez csatlakozott a Szentatya rádióbeszéde, amit Pacelli bíboros az általános feloldozást megadta, jelentkezett a Vatikán rádióállomása. A Szentatya a mikrofon elé lépett, az ősz pápa hangja erősen hallatszott: köszöni a keresztény szeretetnek ez az ünnepet, megemlíttette a magyar szenteket és kijelentette, hogy naponta hálát ad Istennek, amiért éppen ebben az időben lehet, amely senkinek sem engedí meg középszerűnek lenni, mert

a jó és gonosz olyan drámai módon küzdenek egymással, mint eddig még sohasem.

Ez a mai időkhöz való jámbor hitvallás különösen a 81 éves Szentatya szájából keltett nagy feltűnést.

A budapesti Eucharisztikus Kongresszus, amelyet annyi nehézség leküzdése után készítették elő, a mai kor katolicizmusának legjelentősebb és leghatalmasabb megnyilatkozása volt,

fejezi be cikkét a prágai kormány felhivatalos lapja.

Tízmillió pengő értékű élelmiszer fogyott el Budapesten a kongresszus ideje alatt

Budapestről jelentik: Az Eucharisztikus Kongresszussal és a Szent István év megnyitásával kapcsolatos ünnepségekre ideérkezett külföldiek és vidékiek, mielőtt elutaztak volna a fővárosból, nem csináltak titkot abból a véleményükből sem, hogy az élelmiszerrel is rendkívül meg voltak elégedve, amiért teljes elismerés jár. Amikor ugyanis olyan nagyszámu vendég van a fővárosban, mint legutóbb volt, az élelmiszeri problémák helyes megoldása rendkívül nehéz.

Talán ennek tudható be, hogy most az ünnepségek lezajlása után a legszélesebb körökben nyilvánul érdekföldés az iránt,

milyen élelmicikkekben fogyasztott legtöbbet az ünnepségek ideje alatt a vendéglátó Budapest?

A VÁSÁRCSARNOK FORGALMA

Elsősorban a vásárcsarnokok árusait kérdeztük meg ez ügyben. Azt mondták, hogy a kereskedők és árusok tömege az ünnepségekre való felkészülődést nem 1—2, hanem 10—12 nappal a kongresszus előtt kezdte meg. Attól félt ugyanis, hogy ha közvetlenül a vendégek érkezése előtt és egyszerre vásárol, ez felszöktheti az élelmiszerárakat. A bevásárlás időpontjának decentralizálása tehát nagyon ügyes taktikának bizonyult.

Ez tette tudniillik lehetővé, hogy a vendégjárás idejére szükséges óriási mennyiségeknek a felvásárlása nagyobb árváltozások nélkül

volt lehetséges. Sőt egyes napokon, az ünnepségek ideje alatt is, tehát a legnagyobb fogyasztás idején, voltak cikkek, amelyek kis se olcsóbbodtak, például a tojás, burgonya és baromfi. Az árusok szerint a zöldségfélék közül legtöbb fogyott el a salátából, zöldborsóból, vöröshagymából és természetesen a burgonyából, a primörök közül a tökből, de általában

valamennyi zöldségféléből 30 százalékkal több érkezett május tíz utolsó napján, mint máskor ezidőtájt.

Közölték a csarnokokban azt is, hogy az áruval való nagy felkészültség révén még nagyobb vendégtömegek élelmiszerellátása is biztosítható lett volna, továbbá, hogy azokat az élelmicikkeket, amelyek nem romlanak gyorsan, legelsősorban azok a magánháztartások kezdték vásárolni, amelyek vendégeket vártak és féltek a vendéglők, kávéházak, penziók stb. vásárlásai révén keletkezhető nagyobb ártól. Szerencsére azonban

az időpont tekintetében a vendéglátó üzemek vásárlásainál is az elosztottság rendszere érvényesül,

ami szintén hozzájárult ahhoz, hogy elkerülhetőek voltak a nagyobb árváltozások.

A főváros közlelmiszeri ügyosztályán az ünnepségek idejére felhozott, illetve forgalomba került árukra vonatkozóan nagyon érdekes adatokat bocsátottak rendelkezésünkre.

Ezek szerint felhoztak május utolsó 10 napjában a fővárosi vásárcsarnokokba és nyílt piacokra vöröshagymából 18, burgonyából 100, sárgarépből 11, salátából 60, spárgából 8, zöldborsóból 20, sós-kából 7, parajból 9, tökből kb. 1 vagnt 851.000 pengő értékben, továbbá fokhagymából, karfióból, uborkából, kalarábéból 22 vagont 311.000 pengő értékben; az élő baromfiból 8 vagont 125.000 pengő értékben; vágott baromfiból pedig 11 vagont 327.000 pengőre becsülhető értékben. Ezenkívül piacra oztak még vágott sertést, marhát és borjút 4,285.000 pengő értékben összesen 6,250.000 pengő értékben.

25 SZAZALÉK EMELKEDES

A közlelmiszeri ügyosztály vezetősége ez ügyben különben a következőket mondotta:

— Mint látható, ezek az adatok a fővárosi vásárintézmények után piacra hozott zöldség, tojás és húsfélékre vonatkoznak, amelyek

a normális felhozata'nál kb. 20—25 százalékkal többet tettek ki.

Kb. ugyanennyivel növekedett az ünnepségek ideje alatt a liszt, kenyér, zsír, cukor, gyümölcs, vaj, tej, stb. fogyasztása úgy, hogy nem túlzott becslés, ha a normális fogyasztási adatok számításait véve alapul, ezeknek az értékét kb. 3,5—3,75 millió értékre becsüljük, mely adatok tehát azt mutatják, hogy az eucharisztikus kongresszussal és a Szt. István év megnyitásával kapcsolatos ünnepségek ideje alatt

10 millió pengő értékű élelmicikk fogyott el Budapesten.

A főváros közlelmiszeri szervezeteinek kb. 300 embere gondoskodott az ünnepek alatt a fővárosi ellátás zavartalan biztosításáról. A tapasztalatok beigazolták, hogy a polgármester és az ügyosztály által hetekkel ezelőtt jelzett intézkedések célravezetőnek bizonyultak. Különösen jó szolgálatakat tett az ugynevezett repülő bizottságoknak a működése, amely

az idegenjárás idején nemcsak az árakat ellenőrizte, hanem a kiszolgáltatót áru minőségét és az áru mérlegelésének a helyességét is.

Értesülésünk szerint egyes árusok túl nagy felkészültsége folytán burgonyából maradt valamelyes eladatlan mennyiség, ezen kívül a felhozott baromfiból és tojásból is szállítottak kisebb mennyiségeket a hűtőházakba. A többi élelmicikkek ugyszólván mind felhasználást nyertek, ami azonban egyáltalán nem fogja befolyásolni az ünnep utáni áralakulást, mert az igen kedvező időjárás következtében a hozatalok az élelmicikkekben teljesen kielégíthetők.

Rácz Géza

Rekord buzatermést várnak Amerikában

Newyorkból jelentik: Magán becslések szerint az idei amerikai buzatermés 1077 millió bushel lesz. Ed-dig az 1915. évjárat tartotta a rekordot 1009 millió bushellel.

Páraflan kémkedési botrány Amerikában

Amerikai nációvezér a kémkedés központjában — Az ellepelt Panama-terv

(A REPORT EXPRESS KÜLÖN TUDÓSÍTÁSA A REGGELI UJSÁGNAK)

Hatalmas arányokban bontakozik ki az Egyesült Államok területén leleplezett legújabb kémkedési botrány. Az amerikai hatóságok egyelőre titkolóznak, mintha a janköközvélemény előtt menteni szeretnék azt az európai államot, melynek terhére a kémkedéseket elkövették. Washington szigorúan óvatos, mintha csak attól félne, hogy kis indiszkrécióval új világháború rémét idézhetné fel, amelyben ismét az amerikaiaknak jutna a főszerep, de most már

nem a háború befejezésével, hanem az ellenségeskedések megindításával.

Az angol sajtó azonban kevésbé halgatag s mint annakidején most

ennek folytán, miként az idegen nagyhatalmak diplomáciai okmánytárából kiderült Amerika nem azért lépett a háborúba a központi hatalmak ellen, mert német tengeralattjárók amerikai utasszállító hajókat süllyesztettek el az Atlanti-Oceánon, hanem azért, mert egy, a berlini minisztériumtól a mexikói német követhoz intézett chifre szikratávirat — amit Washington felfogott s Szék adatai révén megfejtett — bizonyította, hogy Németország jelt adott Mexikónak Amerika megtámadására.

Németország most új szövetséget talált, mely hatalmasabb Mexikónál és veszélyesebb is az Egyesült Államok érdekeire: Japán. Amiben pedig ma Japán mesterkedik, az az an-

is nagyobbára az ő riporterei leplezik le a kullisszatitkokat. Nem tagadja, hogy

a kémkedő állam Németország,

amelynek ezt a szerepét az amerikai és más nemzetek ellenkém hálózata újra leleplezte. Az eset kapcsán a visszaemlékezések élesen vetítik elének azt a képet, amikor a világháború idején Szék Sándor, volt osztrák-magyar összekötő tiszt kémkedési elárulták Németország támadó szándékát az Amerikai Egyesült Államokkal szemben. Szék Sándor lemásolta a német nagy Codeot és az antant kezére juttatva, betekintést engedett a német titkos diplomáciai hírközlésbe.

gol, orosz, sőt a francia érdeket is veszélyeztetni, tehát a londoni sajtónak lehet oka arra, ha nem akarja elhallgatni azt, ami most az amerikai német kémügyben történik.

A leleplezett kémszervezet

Az amerikai kémelhárító osztály hónapok óta azon dolgozik, hogy az egyes katonai hivatalokból eltűnt akták tolvajainak nyomára akadjon. Itt-ott még iratok eltűntetésére sem volt szükség ahhoz, hogy a kémkedés gyanúja bizonyos egyénekre háruljon, azonban

a bizonyítékok megszerzése igen nehéz volt.

Néhány héttel ezelőtt az amerikai titkos rendőrség és a katonai kémelhárító osztály rajtaütésszerűen tizenhét egyént, vegyesen nőket és férfiakat tartóztatott le. A vád ellenük az volt, hogy rendkívül fontos amerikai hadi titkokat szereztek meg és elárulták egy idegen nagyhatalomnak.

A jószímatu angol riporterek most már csak arra voltak kíváncsiak, hogy vajjon milyen amerikai katonai titkok eltulajdonításáról lehet szó. Ez a rejtély is kipattant. Az idegen nagyhatalom

az amerikai hajóhad Panama-csatorna felvonulási-tervét szerezte meg!

AZ ELLOPOTT HADITITOK

A Panama-terv megkaparintása idegen állam részéről nagyon sok elképzelésnek ad tápot. Hiszen tudvalevő, hogy az Egyesült Államoknak erre a tervre azért volt szüksége, hogy keleti érdekeinek védelmére a nyugati tengerekről, illetve az Atlanti-Oceánról 107 egységből álló hadihajót villámgyorsan átirányítsa a Csendes-Oceánra. A diplomáciai szakértő tehát tökéletesen tisztában van azzal, hogy milyen fontosságot jelent ezidőben például az amerikai—angol—orosz és francia érdekeket állandóan veszélyeztető és Kína el-

len harcoló Japánnak és szövetségeseinek a »Panama-terv« megszerzése.

Az amerikai kémelhárítók a németekre gyanakodtak.

Könnyű elképzelni, hogy a gyarmatokat szerezni, sőt visszaszerezni kívánó Németország keze benne van minden olyan játékban, ami a japán érdekeknek is kedvez.

A TITOKZATOS GRIEBL

Az amerikai titkos hatóságok mégis óvatosak voltak — az egyszer talán tulzottan óvatosak! Gyanujuk Griegl Ignác dr. főorvosra irányult, aki mint az amerikai hadsereg orvostisztje Newyorkban folytatott gyakorlatot. Grieglről kiderítették, hogy az amerikai nációmozgalom vezére s tőle vezetnek a szálak a leleplezett kémekhez. A katonai bíróság hamarosan kitűzte a főtárgyalást a kémekek ügyében, melyre dr. Griegl is megidézte — mint tanút.

A főtárgyalást közvetlenül megelőzően azután különös dolog történt. Griegl Ignác dr. a newyorki főtárgyalást megelőző este feleségével közölte, hogy egy barátja érkezik a kikötőbe s eléje megy. Nem vitt magával csomagot, hanem látszólag kényelmesen kísértelt a tenger partra.

Mint utólag kiderült, Griegl dr. egyenesen a Hamburg—Amerika Lloyd dokkjába ment, ahol a Bremen nevű óceánjáró éppen indulni készült. Griegl doktort felesége hiába várta haza. Csak ötödnapra tudta meg, hogy férje a Bremennel Európába utazott.

Az amerikai kémelhárító felszisszent. Griegl doktor megszökött, vagy pedig megszöktették!

A Bremen megérkezése után az amerikai nyomozó hatóságok arról értesültek, hogy az orvost állítólag még a hajón őrizetbe vették s partra szállásakor a németek letartóztatták sőt állítólag az ország belsejébe szállították, ahol itélkeznek felette.

A furcsa fordulat mindenkit meglepett. A Bremen visszaérkezése után az amerikai hatóságok Ahrens kapitányt felelősségre vonták. Azt valotta, hogy

Griegl doktor potyautas volt s ezért vették őrizetbe.

Az amerikai rendőrség ezután azt a kérdést intézte a hajóskapitányhoz, hogy amikor először szálltak francia igazoló tisztviselők a hajóra, miért nem adták Griegl-t a francia hatóságoknak, hogy a potyautasokra vonatkozó tengeri törvények szerint az orvost a legközelebbi szárazföldre szállítsák? Ahrens erre azzal válaszolt, hogy a francia tisztviselők nem rendelkeztek olyan okmányokkal, melyek lehetővé tették volna számára, hogy Griegl doktort azonnal kiszolgáltassa.

A KÉM SZABADLÉON

A kis intermezzo után Amerika Berlinton Griegl dr. azonnali kihallgatását kérte, mert az orvos amerikai állampolgár. A német hatóságok először azzal válaszoltak, hogy Griegl dr.-nak ki kell töltenie büntetését. Rövidesen azonban arról értesültek az amerikai hatóságok, hogy Griegl doktor néhány nap után csekély pénzbüntetés árán — amit potyautasáért róttak rá — kiszabadult börtönéből.

Erre Amerika megismételte kérését — de rideg visszautasításban részesült.

A német kormány megbízottai közölték az amerikai hatóság képviselőjével, hogy jóllehet Griegl doktor amerikai állampolgár, azonban »német vér«, tehát nem adja ki, sőt Németország területén tartózkodásjogot biztosít számára. Végül még azt sem hallgatták el, hogy

Griegl doktor rendelőt nyit Berlinben, és folytatja orvosi működését.

Az amerikai hatóságok megrökönyödése érthető. Ilyenkor azt szokás mondani: »a következmények kiszámíthatatlanok.« Egylegőre azonban ez az eset még nem áll fenn. Amerika kormánya úgy látszik fél a közvéleményt túlságosan felidegesíteni, tehát hangfogóval kezeli a kényes kérdést. (K. — Report Express).

Lengyelország szabadkikötőt akar a Memelvidéken

Varsóból jelenti a Havas iroda: Beck lengyel külügyminiszter június közepe táján hivatalos látogatásra Tallinba utazik.

Mint a lengyel lapok írják, Varsó és Kaunas között újból tárgyalások folynak. A tárgyalások célja az, hogy Lengyelország szabad kikötőt kapjon a Memelvidéken.

A jugoszláviai eszperantisták országos kongresszusa Noviszádon

A jugoszláviai eszperantisták országos szervezete: a Jugoszlavia Esperanto-Lige pünkösöd vasárnapján tartotta XI. kongresszusát a noviszádi Emléktthonban. Az ország minden részéről és a külföldről érkező kiküldötteket szombaton a vasutállomáson a kongresszus helyi bizottságának tagjai fogadták és szállásolták el. A kiküldöttek szombat este ismerkedő összejövetelt tartottak az Emléktthon éttermében, ahol kellemes megeleptés fogadta őket. Hauser Hilda (ifj. Hauser Ferenc orthoped cipész öt éves kislánya)

eszperantó vesssel üdvözölte a kongresszusra érkezett vendégeket.

akiket szívük mélyéig meghatótt a kis csöppségnek minden lámpaláztól mentes, csengő hangon elmondott szavaiata.

A kongresszus vasárnap délelőtt folyt le az Emléktthon színháztermében, a védnöki tisztséget elvállaló Rájics Szvetiszláv bán helyettesének dr. Szubotin Szevén kabinetfőnöknek, továbbá a hadseregparancsnok képviselőjében megjelent Milosevics alezredesnek, dr. Vujin Bozsidar rendőrségi előjárónak, a városi hatóság és a kulturegyesületek képviselőinek, valamint

körülbül kétszáz eszperantistának részvételével.

Az előkészítő bizottság nevében Vrtunski Mladen nyitotta meg a kongresszust és indítványára elnök-ké Vidák Szevén noviszádi mérnököt, alelnökké Klájics Radomir nyugalmazott pénzügyminiszteri főtanácsos beográdi és Kezlevcsán József ljubljana kiküldöttet, titkárokká pedig Godek Ivó mérnök zágrebi és Vrtunski Mladen selyemgyári könyvelő noviszádi kiküldöttet választották meg.

Vidák Szevén elnök üdvözlő szavaira dr. Szubotin Szevén előbb államnyelven, majd francia nyelven tolmácsolta a bán üdvözlését, majd Hans Jakob, az eszperantisták genfi központi szervezetének: az Universala Esperante-Asocio-nak igazgatója üdvözölte a kongresszust, elismeréssel adózott a jugoszláviai eszperantisták munkásságának és átnyújtotta Klájics Radomirnak, mint az eszperantizmus legrégebbi aktív jugoszláv harcosának a genfi központi ajándékát: művészi kivitelű arany zsebórárt. Klájics meghatva mondott köszönetet a szép ajándékért és hálaosan emlékezett meg azokról a szolgálatokról, melyeket a világháború alatt neki, mint menekültnek, az Universala Esperanto-Asocio tett. Ez után Bleyer Vilmos budapesti kiküldött a »Literatura Mondo« című irodalmi folyóirat kiadója és Pamporov, a bulgáriai eszperantó-szövetség kiküldöttje, majd dr. Lapenna Ivó, a Jugoszlavia Esperanto-Ligo elnöke, továbbá a belföldi eszperantó-szervezet: kiküldöttjei mondtak üdvözlő beszédet. Különösen nagy tetszést keltett a három külföldi kiküldöttnek és Lapennának a beszéde, aki azt hangoztatta, hogy bár a mai idők nem kedveznek az eszperantizmusnak, s bár jugoszláviai harcosai közül sokan belefáradtak a hosszantartó harcba, nem kell csüggedni, mert

a fiatalság soraiban mindig akadnak elegenden, akik átveszik a

zászlót és folytatják a vértelen harcot az eszme diadaláért.

Nagy figyelmet keltett a lyublyanai kiküldött beszéde is, aki főlemlítette, hogy az előző kongresszusoktól eltérően a noviszádi kongresszuson azért képviseli ő egymaga a lyublyanai eszmetársakat, mert a rendőrhatalóság betiltotta az ottani eszperantó-egyesület működését.

Ezután felolvasták az üdvözlő táviratokat és leveleket, köztük a Londonban székelő Internacia Esperanto Ligo és a Brita Esperantista Asocio, a Hungarlanda Esperanto-Federacio és a csehszlovákiai eszperantisták, valamint egy finnországi eszmetárs üdvözlését. A kongresszus hódoló táviratot küldött Öfelsége II. Petar királynak és dr. Sztójadinovics Milán miniszterelnöknek, majd kegyelettel emlékezett meg a jugoszláviai eszperantizmus két halottjáról: Nésics Márkóról és Zsivánovicsról, aztán Vidák elnök berekesztette az ülést.

Délben csoportfénykép készült a kongresszus tagjairól, akik a fényképezés után az Emlétkotthon éttermében közös ebéden vettek részt.

Délután a Jugoszlavia Esperanto-Ligo ülésezett dr. Lepenna Ivó elnök letével. Ismertették a titkári, a pénztárosi és a felügyelő bizottsági jelentéseket, melyeket többek hozzájárulása után elfogadtak. Tárgyalták a »La Cuda Stelo« című folyóirat ügyét és a benyújtott indítványokat, melyek közül leginkább említésre méltó az a határozat, mely megállapítja, hogy a Liga a kebelébe tartozó egyesületekkel karöltve sokat tehet és tesz az ország turisztikai szépségeinek a külföldön való propagálására és kulturális értékeinknek fordítások, rádióelőadások, prospektuok, brosurák, stb. útján való ismeretetésére, s ezért a kongresszus ajánlál az illetékes tényezőkhöz, hogy az egyetemes kultúra és az ország haladására érdekében támogassák az eszperantó-mozgalmat. A közgyűlés az indítványokat elfogadta, megadta a költséget a tisztikarnak és a régi vezetőséget újból megválasztotta, illetve a lemondott tagok helyébe újakat választott.

Este 9 órakor hangverseny volt az Emlétkotthonban.

Meghalt a szentai ballás családi dráma áldozata

A férjgyilkos asszony öngyilkosságát kísérelt meg

Jelentették, hogy Szakali Mihály szentai kocsiest éjszaka baltával fejbeütötte a felesége és Szakali olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy életmaradásához semmi reményt sem fűztek az orvosok. Szakali Mihály tegnap

belehalt sérüléseibe

anélkül, hogy eszméletét pillanatra is visszanyerte volna.

Tegnap a férjgyilkos asszony öngyilkosságát kísérelt meg a fogdában.

Felkendőjére akarta felakasztani magát,

hogy, hogy a kendő egyik végét a cella ablakának vasrácsára, másik végét meg a nyakára kötötte. A börtönőrök azonban észrevették a kendőt a rácson, megakadályozták az öngyilkosságot. Szakaliné bucsulevelet is hagyott hátra, amely ebben azt írja hozzátartozóinak, hogy nem bírja tovább az életet.

Ma orvosai bizottság felboncolja Szakali Mihály holttestét.

Az olasz légügyi államtitkár Bukarestben

Bukarestből jelentik: Valle olasz légügyi államtitkár vasárnap délután repülőgépen Bukarestbe érkezett. Az olasz államtitkár több napot tölt a román fővárosban. Utazása elsősorban udvariassági jellegű, mert Irinescu volt román légügyi miniszter látogatását viszonozza.

Schuschnigg megnősült

Londonból jelentik: A Daily Express bécsi tudósítója szerint Schuschnigg volt kanclerár a bécsi dominikánusok templóiban házasságot kötött Fugger-Czernin grófnővel. — Schuschniggot, akinek tartózkodási helye ismeretlen, az esketési szertartásnál fiúre helyettesítette.

Ujabb gyermekrablás Amerikában

Princetonból (Florida) jelentik: Csak most adnak hírt az újságok egy újabb gyermekrablásról, amely szombaton este 9 óra után történt. A banditák elhurcolták James Cash-nek, egy benzinkut tulajdonosának hatodfél éves kisfiát és még az éjjel névtelen levelet juttattak az apához, hogy

10.000 dollár váltságdíjért viszaadják a gyermeket.

A rablás annál nagyobb megdöbbenést és felháborodást kelt, mert tudvalevőleg vasárnap megtalálták a tengerparton a februárban elhurcolt kis Lewin Péternek, egy newyorki tekintélyes ügyvéd kisfiának szörnyen megcsönkített holttestét.

A mostani gyermekrablás a világhírű Miami fürdőhelyen történt. Hétfőn Washingtonból két repülőgépen bűnügyi rendőrök érkeztek, hogy megindítsák a nyomozást.

1932 óta ez már a hetedik gyermekrablás.

Még titokzatosabbá teszi az esetet az a körülmény, hogy hétfőn késő éjjel a banditák visszatértek James Cash házához, elrejtőztek a kert bokrai között és egyikük jókora darab kövel betörte a házmögött lévő konya ablakát. A washingtoni rendőrök kirohantak, de a rablók az éjszaka sötétségében eltűntek. Megállapították a rendőrök, hogy a gengszterek két autón jöttek és úgy is menekültek el. A kétségbeesett apa kedden reggel a zsaroló levélben megjelölt helyre, az országút keresztezésére ment motorkerékpáron, mint ahogy a rendőrök tanácsolták, de órákig hiába várt, a banditák nem jelentkeztek.

Szőlőtulajdonosok

Ha az oltási munkák eredményében biztosság akarnak lenni

OLTÓGUMMI-val

ne kísérletezzenek, hanem használják az evitvelek óta bevált eredeti

REITHOFFER védjegyű árut

Kapható minden üsszer-, gyarmatárú és szaküzletben. 3098

HIREK

MAGYAR SZÜLŐK! MAGYAR ISKOLÁBA IRASSÁTOK GYERMEKEITEKET!

— Egyházi zene Szomborban. Pünkösdi vasárnapján délelőtt 11 órakor a szombori rk. templomi énekhar Mozart F-dur miséjét adta előzenekari és orgona kísérettel. A dr. Kiss Lajos vezénylete alatt álló korus Mozart művének előadásával bizonygatót adta annak, hogy nagy feladatnak megoldására is képes. A misében előforduló szólórészeket dr. Hoffmann Jánosné, Német Bertalané, Haasz Irén, Benyács Kornél és Kondler Nándor adta elő, míg az orgonakíséretet Kiss János zene tanár látta el. Dr. Kiss Lajos a töle megszokott precizitással vezényelt.

— **VRBÁSZI HIREK.** Az Ipartestület jubileumi kiállításán kiállítani szándékoztak jelentkezői határidejét június 15-ig meghosszabbították. — A novivbász és környéki kiskereskedők beszerzési szövetkezete június 23-án este fél 9 órakor tartja évi rendes közgyűlést Maert Fülöp vendéglőjében. — A gimnáziumban egy vagy két tárgyból bukott negyedik osztályos tanulók június 8-án és 9-én tehetik le a pótvizsgát. — Az »Agropromet« mezőgazdasági szövetkezet június 12-én délelőtt 9 órakor tartja évi közgyűlést a Moor-féle vendéglőben. — A novivbászi állattenyésztők szövetkezete június 12-én délután fél 3 órakor tartja évi közgyűlést a német szövetkezeti Otthonban.

— **GONDOLJON** öregségére és idejében szabaduljon a kirozó reumájától! **CSODAFÜRDŐ — SZTARAKANJIZA.**

— **Kiugrott a vonatból.** Gosztovics Miloszava gornyarogaticai 70 éves teleges asszony Szuboticeáról hazafelé utazott a vonaton a szombat hajnali vonattal s utközben elaludt. Amikor már a vonat elhagyta a rogaticai vasutállomást, mintegy 2 kilométerrel, akkor ébredt fel az asszony amikor utitársai megmondották neki, hogy már elhagyták az állomást, az öregasszony abban a pillanatban kifutott a kijárathoz s mielőtt megakadályozhatták volna, már a következő pillanatban ki is ugrott a robogó vonatból oly szerencsétlenül, hogy eszméletlenül terült el a vasúti sín mellett. Nyomban távirattal értesítették dr. Szubotin Obrád moravicaei községi orvost, aki azonnal a helyszínre ment s megállapította, hogy a hetven éves asszony koponyaalapi törést szenvedett és jobbkeze is eltört. A súlyosan sérült asszonyt dr. Szubotin azonnal be is utalta a szuboticeai kórházba, mert életbenmaradásához nagyon kevés a remény.

— **Fürdőruhajudonságok megérkeztek, siessen mielőbb választani.** Fischer J. és fia, Noviszád.

— **Megszigorították Bezdánban az állatzárlatot.** Bezdánból jelentik: A községben az állatbetegség egyre terjed, emiatt a hatóság teljes zárlatot rendelt el. Semmiféle állatot, még baromfit sem szabad, az uccára kiengedni. A kutyákat láncra kell tartani, mert az uccán kóborogó kutyákat agyon lövik, gazdájukat megbüntetik. — A szombati naptól kezdve Bezdán és Batina között a Dunán beszüntették a személy forgalmat is. A Dunán csupán olyan személyek mehetnek át, akik nem Batinára, hanem a távolabbi községekbe utaznak. — Bezdánban túrot, tejet, vaját, tejfölt, nem lehet kapni.

— **Virágcsoda egy londoni kiállítás.** A londoni Chelsen kerületben tartott országos virágkiállítás legérdekesebb darabja egy 3 méter hosszú és 3 1/2 méter széles rhododendron bokor volt, amely 2 1/2 tonnát nyomott. A bokron 1500 virág pompázt.

— **ÉSZAKBANATI HIREK.** Mint ismeretes, hónapokkal ezelőtt mozgalom indult meg abból a célból, hogy Politizki Szvetinikolán vezessék be a villanyvilágítást. A községi előjáróság és a noviknyezseváci villanytelep igazgatósága között tárgyalások indultak meg, amelyek megegyezéssel végeztek. A község és a villanytelep közötti megegyezés alapján aláírták a szerződést, úgyhogy a munkálatok rövidesen megkezdődnek. — Az északbanati községekben a juhok nyírása megkezdődött, azonban a gyapjúkereskedők csupán 11—12 dinért kínálnak a gyapjú kilójáért, az elmúlt évben 18 dinért fizettek. Az alacsony árak miatt a juhtenyésztők nem hajlandók eladni a gyapjút és jobb ár reményében várnak az eladással. — A legutóbbi hetipiacokon a következő árak alakultak ki: Luza 120, tengeri 110 dinár, zab 130 dinár, zab 196, korpa 114 dinár, mélymészénként, előborjú 7, elősertés 750—800 dinár, kilógrammonként, cseresznye 7, földieper 8, zöldborsó 6, új burgonya 8 dinár kilónként, tojás darabja 45 para, csirke párja 12—14 dinár, tyúk 22—28 dinár.

— **SZROBRÁNI HIREK.** Mint minden évben, az idén is indultak Szrobránból bucsusok Doroszlovára az ismeri kegyhelyre. Azonban céljukat elérni nem tudták, mert a hatóságok intézkedése folytán Kuláról vissza kellett fordulniok s így elindulásuk napján — pénteken este vissza is érkeztek a községbe. A községben meglepetést keltett a bucsujárról nemvált visszaérkezése. A kulai hatóságok a gyalogosátvonulási engedélyt a járványos állatvész következtében eirendelt zárlat miatt tagadták meg, bár elvárható lett volna, hogy ez az intézkedés még idejében tudomására adják a lakosságnak. — Nemrégiben alakult meg szrobránban a Római Katolikus Nőegylet, mely Kneffely Lajosné elnöknel vezetésével már is szép példáját adta áldásos munkásságának. Ugyanis eddig nyolc elsőáldozó elemi iskolás kislynt öltöztetett fel az elsőáldozás alkalmából. Ugyisint a Nőegylet ösztönzésére Kiss Antal szrobráni vendéglős, anyagi áldozatot nem kimélve lehetővé tette, hogy vasárnap, 12-én, szép operett előadásban gyönyörködhesen Szrobrán műkedvelői közönsége. E rapon vendéglőt látják a sztáribecsei Legényegylet műkedvelőit, a már oly szép sikert aratott Sárgapitykés közlegény című operettel. Az előadás hírt, amelyet Kiss Antal vendéglőjében rendeznek, nagy érdeklődés nyilvánul meg, úgyhogy a jegyek már elővételben jóformán teljesen elfogytak.

— **Nehéz székelésben és aranyérbén szenvedők bélműködésük szabályozására reggel és este negyed pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet isznak.** Reg. S. br. 15485/35

— **Sztaramoravicaei anyakönyvi hírek.** A sztaramoravicaei állami anyakönyvi hivatalban az elmúlt május hónapban a következő adatokat jelentették: Születtek: Farkas Mihály, Zemkó László, Antunovics Lajos, Dragojlovics Ilona, Rézmán Rozália, Cselebiics Deszanka, Cserán Dusan, Kovács Sándor, Sorák Zsófia, Maruzsinszki Sándor, Somogyi László, Banai Sándor, Bozsicskovic Milán és Pesut Milka. — Házasságot kötöttek: Vájó Márton és Natkai Laura, Domján Sándor és Kiss Zsófia, Csamprág Momir és Kalics eVszelina, Mirics Milos és Petrics Boszilyka, Rézmán Sándor és Lázár Ilona, Jeges János és Farkas Julianna. — Elhaláloztak: Ács Mária 5 hónapos, Bjelobrk Sztóján 15 hónapos, Tipold Katalin 57 éves, Szücs Mária 40 éves, Berkes Teréz 76 éves, Sárközi Sándor 89 éves, Sója Mária 35 éves, özv. Nagy Balogh Zsófia, Asztalos Mihály 2 hónapos, Brezovszki István 15 éves, Pesut Milka 3 napos, Lugonya Páne 89 éves, özv. Bancik Erzsébet 73, Harsa Sándor 5 hónapos, Banai Zsófia 37 éves.

SPORT

Olasz, brazil, magyar és csehszlovák győzelemmel indult a világbajnoki torna

Németország döntetlenül mérkőzött Svajc csapatával

Szombaton kezdődtek meg a küzdelmek a futball világbajnoki címért. A világbajnokság színhelye Franciaország, s szombaton a

NÉMETORSZÁG—SVAJC
1:1 (1:1, 1:1, 1:1)

eredményteljén végződött küzdelem vezetett be a világbajnokságért folyó mérkőzések sorát. A nagy érdeklődéssel várt összecsapás igazságos eredményt hozott, mert bár a német csapat jobban játszott, a svájciak határtalan lelkesedésükkel eredményesen verték vissza németek megmegújuló rohamait. Minthogy a mérkőzés a kétszeri meghosszabbítás ellenére sem hozott eredményt, a játékot csütörtökön megismétlik.

OLASZORSZÁG—NORVÉGIA
2:1 (1:1, 1:0)

Ezt a mérkőzést is meg kellett hosszabbítani, ami nagy meglepetés, mert a papírforma az olaszok aránylag könnyű győzelmét ígerte. Sőt, Itália csapatának nagyon is meg kellett küzdenie a győzelmet és a továbbjutást jelentő két pontért.

Az olasz csapat váratlanul igen gyengén játszott, különösen a fedezet-

sora. Ezzel szemben a norvég együttes lelkesen küzdött, de egy góllal valóban gyengébb volt a világbajnokság legnagyobb favoritjánál.

BRAZILIA—LENGYELORSZÁG

A világbajnoki torna első fordulójának ez a mérkőzés volt a legnagyobb meglepetése. A brazil együttes talán még az olaszoknál is esélyesebb jelöltje a világbajnoki címnek és mindenki bizonyosra vette, hogy könnyű győzelmet aratnak a lengyelek felett.

Az első félidőben Brazília igenszépén játszott, fölényesen szerzett három gólt, akkor azonban lábra kaptak a lengyelek és a második félidőben határozottan jobb játékot nyújtottak mint nagyevű ellenfelük. A brazilok nehéz győzelmét azonban nem tudták megakadályozni.

MAGYARORSZÁG—HOLLAND INDIA
6:0 (4:0)

A világbajnokság első napjának csupán ez a mérkőzése végződött különösebb meglepetés nélkül, mert a magyar válogatott aránylag könnyedén megerősítés nélkül győzte le a meglehetősen kezdetleges futballt játszó holland indusokat. Az első félidőben

már 4:0-ra vezetett a magyar csapat, s szünet után lefékezett, nem volt szükség a gólarány javítására, mert a helyezések elérésénél ez ugysem számít.

A magyar csapat győzelme azonban nem kellett vérmes reményeket a világbajnokságot illetően, mert kétségtelen, hogy Holland India válogatott csapata a világbajnoki mezőny leggyengébb együttese.

CSEHSZOVÁKIA—HOLLANDIA
3:0 (0:0, 0:0, 3:0)

Ez a mérkőzés is meglepetést ígért, de csak a rendes játékidőben. A nappal szemben játszó csehszlovák csapat ugyanis látható indiszpozícióval kezdett. Később azonban mindjobban belevált s érvényesült nagyobb tehnikai felkészültsége.

A hollandusok váratlanul jól bírták az iramot, a meghosszabbítás ideje alatt azonban kénytelenek voltak meghajolni a nagyobb tudással rendelkező csehszlovákok előtt.

ROMÁNIA—KUBA
3:3 (2:2, 1:1)

A meghosszabbítások napján ez az összecsapás sem hozott eredményt. A találkozó nyílt küzdelmet ígért s olyan is volt. A kubaiak gyors, rámenő futballt játszanak, a románok tehnikai tudása egymagában nem volt elég a győzelem megszerzéséhez.

Az első félidő kubai fölényt mutatott, de azután a románok sok szép támadást vezettek. Minthogy mindkét fél 2-2 gólt lőtt, meghosszabbításra került a sor, de itt is egy-egy gól esett, s így a mérkőzést csütörtökön újrajátszzák.

Küzdelem a ligába jutásért. Vasárnap az alszövetségi bajnokok között megkezdődött a ligaminősítő mérkőzések sorozata. Az eredmények:

Szarajevó: SzASK—Nisi Zselezni-ésár 2:2 (2:1).

Oszijek: Szlávia—Bácska 1:0 (0:0).

Zemun: Spárta—Jabukai Jugoszlávia 5:0 (3:0).

Szkoplye: Gragyanszki—Crnogorac Cetinye (5:0 (3:0))

A HASK nyerte az országos bajnokságot

A vasárnapi fordulóval befejeződött az országos bajnokságért folyó küzdelem. Az utolsó fordulóban a Jugoszlávia 5:0 (3:0) arányban legyőzte a szpliti Hajdukot, a Gragyanszki 5:2 (1:2) arányban a BASzK-ot, a Szlávia 3:2 (2:1) arányban a Konkordiával. A BSK 2:2 (1:2) arányban döntetlenül mérkőzött Lyublyanával. A bajnokság végleges sorrendje a következő:

1. HASK	18	12	2	4	40:20	26
2. BSK	18	11	4	3	45:25	26
3. Gragyanszki	18	11	3	4	45:23	25
4. BASzK	18	8	2	8	36:33	18
5. Szlávia	18	7	4	7	25:28	18
6. Jugoszlávia	18	6	5	7	26:21	17
7. Hajduk	18	6	5	7	31:38	17
8. Jedinstvo	18	4	4	10	13:36	12
9. Lyublyana	18	3	5	10	24:42	11
10. Konkordia	18	4	2	12	24:52	10

A noviszádi Pavlik János szép győzelmet aratott. A beográdi kerékpáros alszövetség pünkösdi vasárnapján rendezte a Beograd—Arangvelovác—Beograd utvonai 146 kilométeres távú országúti versenyt, amely a noviszádi színeknek szép sikert hozott. A versenyt ugyanis Pavlik János, a NAK kiváló kerékpárosa nyerte. Második lett Drlyacsics (Beograd), harmadik Lavrich, negyedik Erdélyi.

(81)

— Alusznak — felelé Sasa — nézzen csak jól oda!

Benjamin doktor jobban szemügyre vette a kozákokat és tényleg tisztán kivehető volt, hogy a három kozák a falhoz dülve aludt.

Sasa és Benjamin doktor óvatosan közeledtek Jarosinszky cellája felé. Nyugodtan haladtak el az alvó kozákok mellett, anélkül, hogy csak sejtették volna, hogy minő veszély fenyegeti őket.

— A kulcsokat... gyorsan... nyissa fel, suttogta Benjamin doktor Sasához, — én majd vigyázni fogok!...

Benjamin doktor ezzel hátra lépett, úgy, hogy az egész folyosót keresztül láthatta.

Mögötte kulcsok esőrenése hallatszott, amint azt zárba dugta Sasa.

Különben pedig minden csendes volt körülöttük, és csak a kozákok egyike köhécsejt.

— Álmban köhögött ez a kozák? — kérde Benjamin.

Amint azonban felpillantott, úgy tűnt fel neki, mintha egy alak tűnt volna el a folyosón.

Tehát egy embernek kellett észrevétlenül lejönnie, aki most eltűnt.

— Meddig tart még Sasa? — kérde Benjamin halkán.

— Azonnal... a kulcsot...

Tovább azonban nem folytathatta. A szó megfagyott az ajkán, majd egy iszonyatos sikoltott, utána pedig egy hang hallatszott, amely ereiben a vért megfagyasztotta.

— Kozákok... fel... Jarosinszkyt akarják megszöktetni!...

A rendőrkapitány ajkáról hallatszottak ezek a szavak, aki mint ha a földből nőtt volna ki, jelent meg Benjamin doktor és Sasa előtt.

— Uram!

Tovább azonban nem tudott beszélni, hanem kábultan dőlt az ajtónak, amelyet kinyitni éppen megkísérelt.

Benjamin doktor egy percig sem gondolkodott.

Mint egy tigris úgy ugrott a rendőrkapitányra. A kozákok azonban felemelkedtek és előrántották fegyvereiket.

— No löjjetek — kiáltá Benjamin, aki hátulról ugrott Veresegginre — de nem fogtok eltalálni, hanem feljebbvalókat!

Mindez egy pillanat alatt történt.

Vereseggin azonban gondoskodott arról, hogy kellő fedezet legyen mellette és azért csak arra törekedett, hogy Sasa és kísérője mögé kerüljön, hogy az ajtó kinyitását megakadályozza.

Benjamin doktor jelenléte azonban tervét meghiúsította, mert az orvos, aki sokkal erősebb volt, mint ő, vasmarokkal tartotta.

Löjjetek — ordítá rémesen — az ördögbe is üssétek le!

A kozákok azonban úgy állottak mintha lábuk gyökeret vert volna.

— Sasa, meneküljön — kiáltá Benjamin doktor.

Sasa e szavak hallatára magához tért kábultságából és amennyire csak tudott, a szabadba menekült.

— Fogjátok el... ne hagyjátok megszökní — ordítá a rendőrkapitány — ördög és pokol, mit tártátok a szátokat és álltok, mint a szamar a hegyen! Fogjátok el... mert megszökök.

A kozákok csakhamar magukhoz tértek és belátták, hogy cselekedniök kell. Mivel tudták, hogy fegyvereiket úgy sem használhatják, eldobták és éppen ez a körülmény mentette meg később Benjamin doktor életét.

A kozákok azután a rendőrkapitány segítségére siettek.

Az ezután következő események szinte egy pár perc alatt történtek, amelyek gyorsasági leírhatatlan volt.

Benjamin doktor felismerve a nagy veszélyt, emberfeletti erővel emelte fel a rendőrkapitány nehez testét és...

A kapálódzó nehéz test a levegőben repült a kozákok felé.

Ezt a pillanatot használta fel Benjamin doktor a szökésre.

Csakhamar szaladt Sasa felé, aki éppen a folyosó kanyarulatához ért. És már egy lövés hallatszott mögötte.

Nem télt el két perc azóta, hogy a rendőrkapitány megjelent, de Benjamin doktor és társa rohanna szaladtak a lépcsőn fölfelé, üldözőik borzalmas kiáltásai közt.

A három kozák is feltápáskozott, akiket Benjamin fellökött és igyekeztek a menekülőket elfogni. Maga Vereseggin pedig őrzöngve ordított és szitkozódott.

— El kell csipni, el kell fogni őt, azt a beestelen asszonyt, megölöm, megölöm őt!

Alig lépett a két menekülő a szabadba, az ajtó hirtelen becsukódott.

Vereseggin fejével akarta megakadályozni, hogy az ajtó becsukódjék, de nem sikerült, sőt az ajtó úgy ütődött a fejéhez, hogy azonnal a földre bukott. A három kozák minden erejét összeszedve igyekezett az ajtót kinyitni, de erőlködésük hiábavaló volt, az ajtó nem engedett.

Sasa és Benjamin megkönyebbültlen lélegzett fel, amint a kertbe léptek, mert biztosak voltak afelől, hogy a legveszélyesebb helyzetben keresztül jutottak.

— Azt hiszem, — szólalt meg Benjamin doktor — hogy a legkönnyebben azon a falon keresztül menekülhetünk, amelyen én idejöttem! No jöjjön Sasa!

(Folytatjuk)

Bata-Nak 5:1 (4:0)

Barátságos mérkőzés, NAK-pálya, bíró: Tonsics.

Pünkösdi vasárnapján a borovói Bata gyár kiváló futbalcsapata vendégszerepelt Noviszádon, igen szép-számú közönség előtt. A Bata együttese minden tekintetben beváltotta a rendkívüli tudásáról elterjedt híreket, mert olyan ötletes szép játékokat mutatott, amely méltán kelthet feltűnést és hozhat sikert nemzetközi viszonyban is.

A NAK nehezen védekezett a vendégcsapat technikás és jólátgondolt támadásaival szemben, amelyek az első félidőben annyira meglepték, hogy szinte tehetetlennek látszott. Szünet után a noviszádi együttes mintha magára talált volna, talán azért, mert a Bata láthatóan nem erőlködött a gólok számának szaporítása érdekében.

A TOPOLAI JAK PÁLYAÁVATÓ-KÖRMÉRKÖZÉSE KELLEMETLEN INCIDENSSSEL VÉGZÖDÖTT

Vasárnap az apatini Tri Zvezde 3:1 arányban győzött a járási válogatott ellen, a SzAND pedig 2:0 arányban a JAK ellen. A második díjért folytatott döntőben hétfőn a járási válogatott 2:2 (1:1) arányban döntetlenül mérkőzött a JAK-kal, mire sorshuzással döntötték el az első-séget. A szerencse a járási válogatottnak kedvezett, amely így megkapta a tizenegy ezüstérmét. Az első-séget folytató döntő küzdelemben a Tri Zvezde első félidő 1:0 arányú vezetése után a második félidő 38. percéig a SzAND vezetett 3:1 arányban. Ekkor Sibalic bíró kiállította a Tri Zvezde egyik játékosát gorombáskodás miatt, mire az apatini játékosok megfenyegették a bírót, aki erre lefújta a mérkőzést. Később felszólította az apatiniakat, hogy a kiállított játékos nélkül folytassák a mérkőzést, de a Tri Zvezde erre nem volt hajlandó.

Franciaország—Belgium 3:1 (2:1). Párisban játszott a két csapat a világbajnoki küzdelmek során. A francia csapat szép játékkal könnyen és megérdemelten győzött.

SZTÁRIBECSE: Gragyanszki—SzMTC (Szubotica) 3:2 (2:0). Barátságos.

Az angol hajózás rejtélye

Londonból jelentik: A Loyds Biztosító Társulat 500.000 font sterlinget fizetett ki a titokzatos katasztrófa következtében elsüllyedt »Anglo-Australian« tehergőzösért.

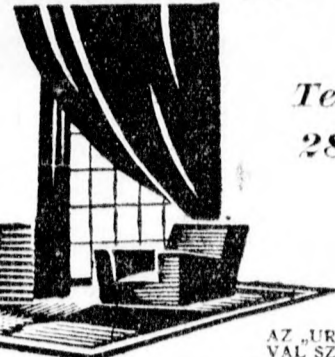
Bármennyire is híres a londoni Lloyd Társaság arról, hogy a legfantasztikusabb összegeket is habozás nélkül kifizeti — gondolhatjuk, hogy ezt a 140 millió dinárt még sem adta oda minden előzetes vizsgálat nélkül. Az 5400 tonnás Anglo-Australian tehergőzös elsüllyedése nagy port vert fel az angol fővárosban.

A hajókatasztrófa körülményeit ugyanis sűrű homály borítja.

A BEOGRÁDI REPÜLŐ KIÁLLITÁS látogatóinak a szőnyegek árából 5%, a többi árúból 10% kedvezményt nyújtunk!

Szenzációs ujdonságok világhírű külföldi és belföldi gyárakból:

SZŐNYEGEK: modern, stilszerűek és smyrna-garnitúrák
FÜGGÖNYÖK: méter számra és mindenféle csipkék függöny készítéshez
BUTORSZÖVETEK: divatos, stilszerűek, gyapott, gyapju és plüsből
SELYMEK: diszítésre, butoráthuzásra, selyem-brokát paplanok
KRETON: cérnából és angol lenből
 Óriási választék! Dus raktár! Minden igényt kielégít!

Telefon:
28-821

PEJICIVALCIC

BEOGRAD II, Kralja Alberta 2.

Annyit tudnak mindössze az Anglo-Australianról, hogy március 8-án futott ki a cardiffi kikötőből Vancouver felé és március 14-e óta nyomtalanul eltűnt. A gőzös az Azori szigetek közelében járt és az utolsó rádiójelentések szerint minden a legnagyobb rendben ment. Hogy mi történt március 14-e után a hajóval, az tökéletes rejtély.

A londoni hajózási szakértők teljesen tanácstalanok. Ugy gondolják, hogy a Waratahra és az Anglo Australianra hatalmas meteor zuhanhatott, más magyarázat szerint tengerrengés vagy tájfun pusztította el. Szakavatott emberek szerint azonban

ilyen esetben is bőven van idő S.

O. S. jelek leadására.

sőt mentőcsónakok vízrebocsátására is. Tény az, hogy az Anglo Australian és legénységét titkával együtt mindörökké elnyelte a hullámsír.

Főkerestük az egyik legkiválóbb hajózási szakértőt, aki évtizedekig nagy óceánjárókon teljesített szolgálatot.

— Sajnos, ez eddig megoldhatatlan problémája a hajózásnak, — mondja. Véleményem szerint egy nagy vihar esetén az óriási víztömegek benyomhatják a raktárszárakat és ez esetben egy perc elég ahhoz, hogy egy nagy tehergőzös elsüllyedjen.

A raktárnyílásokat három hüvelyvastag titkál vagy tölgyfapedő horítja és két-három vízmentes ponyvával van bezárva.

— Ami a rádiójelek kérdését illeti, — folytatta —, vannak bizonyos helyek, ahol nem lehet simán leadni Morse-jeleket. Például a 23-ik szélességi fok állandóan tele van atmosférazavarral. Nyenkor 30—40 mérföldkörzetben lehet csak SOS-jeleket adni és ha véletlenül nincs a közelben hajó, a viharba került gőzös menthetetlen. Az Alba gőzös is azért fordult vissza, mert vihart érzett, más irányba indult és így került zátonyra.

Kifutófiú vagy lány azonnal felvételik. Kulik szabó Noviszád, Kr. Aleksandra 3.

FRISS, ÉLO

ludasi ponty és palicsi kárász

naponként kapható Szubotican Malagutszki Gyulánál a halcsarnokban

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1— dinár, NAGY BETUS 2— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12— dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra délután 3 óráig, szombton déli 12 óráig vesszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli

ELADÓ

Cca 120 kat. hold elsőrendű szántóföldet a Szonta község határában fekvő Weindl birtokból, közvetlenül a Szonta—Bogojevo-i műút mellett szabad kézből és tehermentesen eladók. További felvilágosítások kaphatók: Weindl József apatini földbirtoktól és a birtok kezelőjétől a helyszínen.
Mihajlovič Kornel
szül. Weindl Adél
3544

Ritka alkalmi vétel írógépvásárlásra, mert több használt elsőrangú márkájú ciril vagy latin írógép nagyon olcsón eladók. »BIRO« Noviszád, Kr. Petra II. 63. Tel. 28—82. 3274

Modern, új, komplett konyhabutor és alig használt legújabb divatu jávor díofa komplett hálószoba valamint egy 6+1 rádió beépített gramofonnal elköltözés miatt jutányos áron azonnal eladó. Nyári, Usztavszka 42, Noviszád. 3575

KÜLÖNFÉLE

Jó fényképezőgépet — filmet tölem, szakembertől vegyen. Foto »Vajda«, Zselyeznicska 32. 2046

DR. FILIPON CREME a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben 12.—, vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuehler, Vrsac. 2474

HÖLGYEK! Tartóshullámot, divatfrizurát, hajfestést csináltassanak Schüg szalonban. Új cím: Ilije Ognjanovicsa 16. Tanurdzsics-ház mögött. 2934

„Imobilia” közvetítő iroda

Novi Sad, Mite Ružica 4 (Katolička Porta)
Vállal házak, földet, telkek vételét és eladását

TRGOVAČKI DOM

Novisad
CAFFÉ — RESTAURANT
Bécsi reggeli
Elsőrendű konyha
Kitűnő italok
Zene — Tánc
Tulajdonos: Hodosi Lajos

Városi Mezi - Subotica

Hétfőtől—szerdaig
A francia filmgyártás legújabb remeke
A gárdakapitány
A háború előtti orosz forradalmárok harcának, az anarhisták földalatti munkájának nagy filmje.
Az önfeláldozó szerelem himnusza
A főszerepben:
Vera Korene, a Comedie Française tagja,
Picce Richard-William, Roger Karl és Suzy Prim
Gazdag és érdekes kísérőműsor!

Öreg ölmöt vesszünk a legmagasabb napi áron. JUGOALAT, Zselyeznicska 91., Noviszád. 3020

SZEPLŐJET garancia mellett 10 nap alatt eltüntet Femina krém. Száraz, vagy zsíros 20.— dinár. Tiszta, fehér arcokra lesz. Parf. Balog, Sztári Becsej. 3117

Bankbetétkönyveket, részvényeket, 3%-os földműveskötvényeket és más értékpapírokat vesz és elad a legjutányosabb áron »POVERENJE« ügynökké iroda. Noviszád, Kralja Petra I. u. 17. Telefon 32—94. 3546

Még ma is könnyebben és jobb állást nyer az, aki mérlegképes könyvelővé képeztetni ki magát. Tanulni szándékozók kérjenek prospektust Borbély Lajos könyvszakértőtől, Noviszád, Postafiók 75. Lakás: Fruškagorski put 14. (Strand ut.)

FIZESSEN ELŐ
A REGGELI UJSÁGRA

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21—37, éjjel 20—58
Felelős kiadó: Andreo Dezső
A kiadóhivatal vezetője: Blazsek Ferenc
Pretpiata — Előfizetés:
Egy hóra . . . . . 28.— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három hóra . . . . . 80.— dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre . . . . . 160.— dinár
(kihordó útján 172 din.)
Izlazi svakodnevno. Megjelenik naponta.
Post. čekovni račun — Postacsekizsámla:
Zagreb, 46.692

SIESSEN Szenesnél

kerékpárt választani
Nagy választék!
10.000 dináros balesetbiztosítás